

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

Προς: Τον Διευθυντή της Διεύθυνσης Εποπτείας Επαγγελματικής και Ιδιωτικής Ασφάλισης (ΔΕΕΙΑ) κ. Σταύρο Κωνσταντά

Από: Την Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτών Ασφαλιστικών Προϊόντων (ΠΕΚΑΠ)

Ημερομηνία: 20 Ιανουαρίου 2026

Θέμα: Θέσεις και Προτάσεις της ΠΕΚΑΠ για την Εποπτεία της Ασφαλιστικής Αγοράς Υγείας ενόψει της απόφασης 2196/2025 του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Ευρημάτων Πρόσφατης Έρευνας Καταναλωτών

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Σε συνέχεια της επιστολής μας με ημερομηνία 6 Ιανουαρίου 2026 και ενόψει της σημερινής μας συνάντησής, σας υποβάλλουμε το παρόν υπόμνημα, με το οποίο η Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτών Ασφαλιστικών Προϊόντων (ΠΕΚΑΠ), ως θεσμικός φορέας προάσπισης των δικαιωμάτων των ασφαλισμένων, επιθυμεί να αναπτύξει αναλυτικά τις θέσεις της και να καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις για κρίσιμα ζητήματα που απασχολούν την ελληνική αγορά ιδιωτικής ασφάλισης υγείας.

Η πρόσφατη απόφαση 2196/2025 του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ) [1] συνιστά μία ιστορική τομή, καθώς θέτει αυστηρές και σαφείς προϋποθέσεις για τη νομιμότητα των ρητρών αναπροσαρμογής ασφαλιστρών, ενισχύοντας θεμελιωδώς την προστασία του καταναλωτή. Παράλληλα, τα ευρήματα πρόσφατης ποσοτικής έρευνας που διεξήχθη σε καταναλωτές της Αττικής [2] επιβεβαιώνουν την ύπαρξη σημαντικών προβλημάτων διαφάνειας και αθέμιτων πρακτικών, τα οποία υπονομεύουν την εμπιστοσύνη των πολιτών στον θεσμό της ιδιωτικής ασφάλισης.

Ως εκ τούτου, το παρόν υπόμνημα επικεντρώνεται σε τρεις κεντρικούς άξονες:

1. Τη διασφάλιση της καθολικής και αποτελεσματικής εφαρμογής των προϋποθέσεων που έθεσε το ΣτΕ από το σύνολο της αγοράς.
2. Την ανάγκη για καθολική ισχύ της κρίσης του ΣτΕ σε όλα τα συμβόλαια υγείας, ανεξαρτήτως εμπορικής ονομασίας ή κλάδου ασφάλισης (Κλάδος IV. Μακροχρόνια Ασφάλιση Υγείας – Long-term Health Insurance ή Κλάδος 2. Ασθένεια/Υγεία).
3. Την παρουσίαση των κρισιμότερων ευρημάτων της έρευνας και την ανάγκη για άμεσες εποπτικές παρεμβάσεις.

ΜΕΡΟΣ Α: Η ΑΠΟΦΑΣΗ 2196/2025 ΤΟΥ ΣτΕ ΚΑΙ Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Η απόφαση 2196/2025 του Δ' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας αποτελεί ορόσημο για τα δικαιώματα των ασφαλισμένων. Το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο

έκρινε ότι μία ρήτρα μονομερούς αναπροσαρμογής ασφαλίστρου, για να είναι νόμιμη, πρέπει να πληροί **αθροιστικά** τρεις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που εδράζονται στις αρχές της διαφάνειας, της καλής πίστης και της ισορροπίας των συμβατικών μερών.

Προϋπόθεση	Περιγραφή	Νομική Βάση
1. Σοβαρός Λόγος	Η δυνατότητα αναπροσαρμογής πρέπει να δικαιολογείται από σοβαρό λόγο, ο οποίος πρέπει να εκτίθεται με σαφήνεια στη σύμβαση.	N. 2251/1994, άρθρο 2, παρ. 7, περ. ε
2. Σαφή Κριτήρια	Πρέπει να παρατίθενται στη σύμβαση ειδικά, εύλογα και κατά το δυνατόν ορισμένα κριτήρια, βάσει των οποίων ο μέσος ασφαλισμένος να μπορεί να κατανοήσει τον τρόπο υπολογισμού της αναπροσαρμογής.	N. 2251/1994, άρθρο 2, παρ. 6 & 7
3. Πλήρης Πληροφόρηση	Ο ασφαλισμένος πρέπει να λαμβάνει την απαραίτητη πληροφόρηση τόσο πριν τη σύναψη της σύμβασης, όσο και κατά τη διάρκειά της, ώστε να μπορεί να ελέγχει τη νομιμότητα και την αναλογικότητα κάθε αύξησης.	Οδηγία 2002/83/EK, N. 2496/1997

Η απόφαση αυτή καθιστά σαφές ότι οι αόριστες και γενικόλογες ρήτρες που επιτρέπουν στις ασφαλιστικές εταιρείες να προβαίνουν σε αυθαίρετες αυξήσεις είναι καταχρηστικές και άκυρες. Για την ουσιαστική προστασία των καταναλωτών, είναι επιτακτική ανάγκη η ΔΕΕΙΑ, ως αρμόδια εποπτική αρχή, να διασφαλίσει την πλήρη και οριζόντια εφαρμογή αυτών των αρχών από όλες τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις.

Προτάσεις προς τη ΔΕΕΙΑ:

- **Έκδοση Κατευθυντήριας Οδηγίας:** Να εκδοθεί άμεσα κατευθυντήρια οδηγία που θα εξειδικεύει τις υποχρεώσεις των ασφαλιστικών εταιρειών για τη συμμόρφωση των συμβολαίων τους (υφιστάμενων και νέων) με τις τρεις προϋποθέσεις του ΣτΕ.
- **Εποπτικοί Έλεγχοι:** Να διενεργηθούν στοχευμένοι έλεγχοι σε όλες τις ασφαλιστικές εταιρείες για να διαπιστωθεί ο βαθμός συμμόρφωσης των Γενικών Όρων Συναλλαγών (ΓΟΣ) με την απόφαση.
- **Επιβολή Κυρώσεων:** Να καταστεί σαφές ότι η μη συμμόρφωση θα επισύρει τις προβλεπόμενες από τον νόμο κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων των διοικητικών προστίμων.

ΜΕΡΟΣ Β: Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΙΣΧΥΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΥΓΕΙΑΣ

Η ΠΕΚΑΠ υποστηρίζει σθεναρά ότι η λογική και ο πυρήνας της απόφασης 2196/2025 δεν περιορίζονται σε μία συγκεκριμένη κατηγορία συμβολαίων, αλλά αφορούν την προστασία του καταναλωτή από αδιαφανείς και αυθαίρετες πρακτικές. Αυτή η αρχή δεν μπορεί να κάμπτεται από την εμπορική ονοματολογία των προϊόντων ή τον διαφορετικό κλάδο ασφάλισης.

Ο κίνδυνος είναι προφανής, οι ασφαλιστικές εταιρείες ενδέχεται να ισχυριστούν ότι η απόφαση αφορά μόνο συγκεκριμένους τύπους συμβολαίων, προκειμένου να αποφύγουν την υποχρέωση συμμόρφωσης για το σύνολο του χαρτοφυλακίου τους. Μια τέτοια προσέγγιση θα ακύρωνε στην πράξη την προστατευτική λειτουργία της απόφασης και θα δημιουργούσε καταναλωτές δύο ταχυτήτων.

Πρόταση προς τη ΔΕΕΙΑ:

- **Έκδοση Εγκυκλίου:** Να εκδοθεί εγκύκλιος που θα αποσαφηνίζει ότι οι αρχές της απόφασης 2196/2025 εφαρμόζονται σε όλα τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που περιλαμβάνουν καλύψεις υγείας και περιέχουν ρήτρες αναπροσαρμογής ασφαλιστρού, ανεξαρτήτως της ονομασίας, της διάρκειας ή της δομής τους.

ΜΕΡΟΣ Γ: ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ

Η πρόσφατη ποσοτική έρευνα της εταιρείας RASS για λογαριασμό του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ) σε δείγμα 803 καταναλωτών στην Αττική [2] αποκαλύπτει μια ανησυχητική εικόνα για την ασφαλιστική αγορά, η οποία ενισχύει την ανάγκη για άμεσες και αποφασιστικές εποπτικές παρεμβάσεις. Τα ευρήματα καταδεικνύουν σοβαρά ελλείμματα διαφάνειας, αθέμιτες πρακτικές και χαμηλό επίπεδο εμπιστοσύνης των καταναλωτών.

Κύρια Ευρήματα της Έρευνας

Δείκτης	Εύρημα	Σελίδα στην Έκθεση
Πιεστικές Πρακτικές Τραπεζών	36,3% όσων αγόρασαν ασφαλιστικό προϊόν από τράπεζα δήλωσαν ότι η αγορά του παρουσιάστηκε ως υποχρεωτική ή ότι θα βοηθούσε την έγκριση άλλου τραπεζικού προϊόντος.	23
Ελλιπής Προσυμβατική Ενημέρωση	42,3% των αγοραστών από τράπεζα βασίστηκαν κυρίως στην προφορική διαβεβαίωση του υπαλλήλου και όχι σε αναλυτική μελέτη εγγράφων.	22

Έλλειψη Διαφάνειας Χρεώσεων	83,1% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζουν τι είναι η χρέωση «Δικαίωμα Συμβολαίου», αποκαλύπτοντας πλήρη αδιαφάνεια.	29
Χαμηλή Εμπιστοσύνη	80,7% των καταναλωτών εμπιστεύονται «λίγο» ή «καθόλου» τα ασφαλιστικά προϊόντα που προωθούν οι τράπεζες.	28
Αντίληψη για το Ρυθμιστικό Πλαίσιο	41,5% πιστεύει ότι το « ανεπαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο από την πολιτεία » ευθύνεται για το υψηλό κόστος των ασφαλιστρών υγείας.	35

Τα ευρήματα αυτά συνιστούν ισχυρές ενδείξεις για συστημικές παθογένειες στην αγορά. Η πρακτική της συνδεδεμένης πώλησης (tying) από τις τράπεζες, η ελλιπής και αδιαφανής ενημέρωση, καθώς και η έλλειψη εμπιστοσύνης προς τις ελεγκτικές αρχές (68% πιστεύει ότι δεν ελέγχουν επαρκώς την αγορά) απαιτούν την άμεση και δυναμική παρέμβαση της ΔΕΕΙΑ.

Προτάσεις προς τη ΔΕΕΙΑ:

- **Έρευνα για Πρακτικές Bancassurance:** Να διεξαχθεί άμεσα έρευνα σε βάθος για τις πρακτικές πώλησης ασφαλιστικών προϊόντων μέσω τραπεζών, με έμφαση στις καταγγελίες για πιεστικές και συνδεδεμένες πωλήσεις.
- **Ενίσχυση Υποχρεώσεων Διαφάνειας:** Να εκδοθούν αυστηρές οδηγίες που θα υποχρεώνουν τις ασφαλιστικές εταιρείες να επεξηγούν με απλό και κατανοητό τρόπο όλες τις χρεώσεις, συμπεριλαμβανομένου του «Δικαιώματος Συμβολαίου». Καθώς και την αναγκαιότητα και τη χρησιμότητα της κάθε χρέωσης για τον ασφαλισμένο.
- **Εκστρατεία Ενημέρωσης Καταναλωτών:** Να αναληφθεί, σε συνεργασία με τους φορείς των καταναλωτών, μια ευρεία εκστρατεία ενημέρωσης για τα δικαιώματα των ασφαλισμένων, ιδίως κατά το προσυμβατικό στάδιο.

Η Κοινωνική Διάσταση των Αυθαίρετων Αυξήσεων: Η Εγκατάλειψη των Ηλικιωμένων Ασφαλισμένων

Πέρα από τις συστημικές παθογένειες που αποκαλύπτει η έρευνα, οι πρακτικές αυτές έχουν μια τραγική κοινωνική συνέπεια, την οικονομική εξώθηση χιλιάδων ηλικιωμένων ασφαλισμένων από τα ισόβια συμβόλαιά τους, τη στιγμή ακριβώς που τα χρειάζονται περισσότερο. Όπως επισημαίνει ο Καθηγητής κ. Μιλτιάδης Νεκτάριος, ειδικός με μακρόχρονη εμπειρία στην ασφαλιστική αγορά, οι αυξήσεις στα ισόβια προγράμματα είναι τόσο δυσβάστακτες που τα ασφάλιστρα φτάνουν τις **7.000 – 10.000 ευρώ ετησίως** για ασφαλισμένους άνω των 60 ετών, οδηγώντας σε **400.000 ακυρώσεις συμβολαίων** τα τελευταία χρόνια [3].

Η συντριπτική πλειοψηφία αυτών των ακυρώσεων αφορά ηλικιωμένους με συμβόλαια δεκαετιών, οι οποίοι, λόγω ηλικίας και προϋπαρχουσών παθήσεων,

καθίστανται πρακτικά ανασφάλιστοι, χωρίς καμία δυνατότητα να βρουν εναλλακτική ιδιωτική κάλυψη. Αυτή η «βίαση» απομάκρυνσή τους από την ασφαλιστική προστασία, την οποία πλήρωναν για χρόνια, συνιστά μια βαθιά κοινωνική αδικία και μια κατάφωρη παραβίαση της αρχής της καλής πίστης.

Τα ευρήματα της έρευνας της RASS επιβεβαιώνουν εμμέσως αυτή την πραγματικότητα:

- Το **38,9%** όσων διέκοψαν το συμβόλαιό τους το έκαναν επειδή «**το κόστος έγινε υψηλό**».
- Το **41,5%** των πολιτών αποδίδει το υψηλό κόστος στο «**ανεπαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο**», αναγνωρίζοντας την ανάγκη για εποπτική παρέμβαση.

Η κατάσταση αυτή δεν είναι απλώς ένα οικονομικό ζήτημα, αλλά ένα βαθύτατα κοινωνικό πρόβλημα που αγγίζει τον πυρήνα της αποστολής της ιδιωτικής ασφάλισης. Η εποπτική αρχή δεν μπορεί να παραμένει αμέτοχη μπροστά σε ένα φαινόμενο που αφήνει εκτεθειμένη την πιο ευάλωτη ομάδα καταναλωτών.

Πρόσθετη Πρόταση προς τη ΔΕΕΙΑ:

- **Ειδική Έρευνα για τις Ακυρώσεις:** Να διεξαχθεί στοχευμένη έρευνα για το φαινόμενο των μαζικών ακυρώσεων ισόβιων συμβολαίων από ηλικιωμένους, να ποσοτικοποιηθεί το πρόβλημα και να εξεταστούν άμεσα μέτρα προστασίας για αυτή την ευάλωτη ομάδα, όπως η θέσπιση πλαφόν στις αυξήσεις για μακροχρόνια συνεπείς ασφαλισμένους.

ΣΥΝΟΨΗ ΚΑΙ ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Αξιότιμε κύριε Διευθυντά,

Η απόφαση 2196/2025 του ΣτΕ και τα ευρήματα της πρόσφατης έρευνας δημιουργούν ένα νέο τοπίο για την ιδιωτική ασφάλιση υγείας στην Ελλάδα. Παρέχουν ταυτόχρονα στη ΔΕΕΙΑ ένα ισχυρό νομικό και πραγματικό έρεισμα για να παρέμβει αποφασιστικά, με στόχο την εξυγίανση της αγοράς και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών.

Η ΠΕΚΑΠ, ως θεσμικός εκπρόσωπος των ασφαλισμένων, ζητά από την εποπτική αρχή να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την πλήρη εφαρμογή του νόμου και την προστασία των πολιτών από καταχρηστικές πρακτικές. Είμαστε στη διάθεσή σας για να συμβάλουμε με τις γνώσεις και την εμπειρία μας σε αυτή την προσπάθεια, προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς και, πρωτίστως, των καταναλωτών που υπηρετεί.

Με εκτίμηση,

Για την Πανελλήνια Ένωση Καταναλωτών Ασφαλιστικών Προϊόντων (ΠΕΚΑΠ)

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Παραπομπές

[1] Συμβούλιο της Επικρατείας, Απόφαση 2196/2025, Τμήμα Δ' (Περίληψη).

[2] RASS Consultancy Services S.A. (2025, Δεκέμβριος). *Έρευνα γνώμης καταναλωτών στην Αττική*. Έκθεση για λογαριασμό του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ).

[3] Νεκτάριος, Μιλτιάδης (2025, 15 Μαΐου): *Δύο οι λόγοι για την κρίση στα ασφάλιστρα υγείας*. Underwriter.gr.